

Komplex vizsga anyaga Dr. Diósi Szabolcs

Témavezető: Dr. Szabó Gábor

Doktori kutatási téma: Az adatvezérelt társadalommal és az algoritmus alapú hatalomgyakorlással kapcsolatos politikai/jogi kihívások

Komplex vizsga követelményei

a) **Tudományág:** jogelmélet, politikatudományok

Tételjegyzék:

- 1: Igazságosság elméletek a modern jogfilozófiában.
- 2: Totalitarizmus elméletek. A kontroll új formái a 21-ik században.
- 3: Az adatvezérelt társadalom jellemzőinek ismertetése (digitalizáció, platformgazdaság, Big Data, gépi algoritmusok).
- 4: Big Data technológiák alkalmazása a gyakorlatban (az algoritmus alapú kormányzás, automatizált döntéshozatal a közigazgatásban, előrejelző/kockázatelemző algoritmusok a rendvédelem és az igazságszolgáltatás területein).
- 5: Az algoritmusok működésével kapcsolatos jogi dilemmák (programkód átláthatatlansága, elszámoltathatóság hiánya, diszkriminációs gyakorlatok).
- 6: A megfigyelőállam kialakulása és a „biztonság vs. magánélet alkumodell” bemutatása (adatvédelem, információszabadság, információs önrendelkezési jog, információs aszimmetria).
- 7: Tartalommanipulálás az online térben (digitális profilalkotás, szűrőbuborékok, személyre szabott hirdetések/politikai tartalmak, cenzúra).
- 8: Modern viselkedéstudományok a Big Data technológiák szolgálatában (nudge) – a döntési szabadság, az egyéni autonómia és az önrendelkezési jog korlátozása.
- 9: A demokratikus berendezkedések fokozatos térvesztése a Big Data és a Mesterséges Intelligencia korában.
- 10: A negyedik ipari forradalom teremtette új szabályozási kihívások és paradigmák.

Irodalomjegyzék:

Arendt, Hannah: *The origins of Totalitarianism*. Schocken Books, New York 1951.

Bayer József: *A politikai gondolkodás története*. Budapest, Osiris kiadó, 2005.

Bögel György: *A BIG DATA ökoszisztémája*. Budapest, Typotex kiadó, 2015.

Cukier, Kenneth & Viktor Mayer-Schönberger: *Big data - Forradalmi módszer, amely megváltoztatja munkánkat, gondolkodásunkat és egész életünket*. Budapest, HVG Könyvek Kiadó, 2014.

Cséfalvay Zoltán: *A nagy korszakváltás*. Budapest, Kairosz kiadó, 2017.

Domingos, Pedro: *The Master Algorithm: How the Quest for the Ultimate Learning Machine Will Remake Our World*. New York, Basic Books, 2015.

Eubanks, Virginia: *Automating Inequality: How High-Tech Tools Profile, Police, and Punish the Poor*. New York, St Martin's Publishing, 2018.

Ferguson, Andrew: *The Rise of Big Data Policing: Surveillance, Race, and the Future of Law*. New York, NYU Press, 2017.

Frischmann, Brett & Evan Selinger: *Re-Engineering Humanity*. Cambridge, Cambridge University Press, 2019.

Gray, David: *The Fourth Amendment in an Age of Surveillance*. Cambridge, Cambridge University Press, 2017.

Han, Byung-Chul: *Psychopolitics: Neoliberalism and New Technologies of Power*. New York, Verso Books, 2017.

Noble, Safiya: *Algorithms of Oppression: How Search Engines Reinforce Racism*. New York, NYU Press, 2018.

O'Neil, Cathy: *Weapons of Math Destruction*. London, Penguin, 2016.

Pasquale, Frank: *The Black Box Society*. Cambridge, Harvard University Press, 2015.

Rawls, John: *Az igazságosság elmélete*. Budapest, Osiris kiadó, 1997.

Szabó Gábor: *Az igazságosság szférái*. In: Weiss, János (szerk.): *Tanulmányok az igazságosság elméletéről*. JPTE KTK kiadó, Pécs 1997.

Szabó Gábor: *Modern politikai eszmék, ideológiák*. Pécs, Publikon kiadó, 2011.

Thaler, Richard & Cass Sunstein: *Nudge: Improving decisions about health, wealth and happiness*. London, Penguin, 2009.

Zódi Zsolt: *Platformok, robotok és a jog. Új szabályozási kihívások az információs társadalomban*. Budapest, Gondolat kiadó, 2018.

Zuboff, Shoshana: *The Age of Surveillance Capitalism*. New York, PublicAffairs, 2019.

Releváns irodalom (a korábban megadott általános irodalmon felül):

Alemanno, Alberto & Alessandro Spina (2014): Nudging Legally: On the Checks and Balances of Behavioral Regulation. *International Journal of Constitutional Law*. Volume 12, issue 2, p. 429 – 456.

Barocas, Solon & Andrew D. Selbst (2016): Big Data's Disparate Impact. *California Law Review*. Volume 104, no. 3, p. 671-732.

Burrell, Jenna (2016): How the machine 'thinks: Understanding opacity in machine learning algorithms. *Big Data & Society*. January-June 2016: p. 1-12.

Beer, David (2017): The social power of algorithms. *Information, Communication & Society*. Volume 20, no. 1, p. 1-13.

Citron, Danielle Keats, Frank Pasquale (2014): The Scored Society: Due Process for Automated Predictions. *Washington Law Review*. Volume 89, no.1, 2014, p. 1-33.

Csepeli György (2015): A szociológia és a Big Data. *Replika*. Volume 92–93, p. 171–176.

Danaher, John, Michael J. Hogan, Chris Noone, Ronan Kennedy, Anthony Behan, Aisling De Paor, Heike Felzmann, Muki Haklay, Su-Ming Khoo, John Morison, Maria Helen Murphy, Niall O'Brolchain, Burkhard Schafer és Kalpana Shanka (2017): Algorithmic governance: Developing a research agenda through the power of collective intelligence. *Big Data & Society*. 2017: p. 1–21.

Danaher, John (2016) The Threat of Algocracy: Reality, Resistance and Accommodation: *Philosophy & Technology*, Volume 29, p. 245–268.

Dencik, L., Redden, J., Hintz, A., Warne, H. (2019). The 'golden view': data-driven governance in the scoring society. *Internet Policy Review*. Volume 8, issue 2, p. 1-24.

Desouza, Kevin C., Benoy Jacob (2014): Big Data in the Public Sector: Lessons for Practitioners and Scholars. *Administration & Society*. Volume 49, no. 7, p. 1043-1064.

Helbing, D., Frey, B.S., Gigerenzer, G., Hafen, E., Hagner, M., Hofstetter, Y., van den Hoven, J., Zicari, R.V., Zwitter, A. (2019): *Will democracy survive big data and artificial intelligence? In: Towards Digital Enlightenment*. Springer, p. 73–98.

- Ienca, Marcello & Roberto Andorno (2017): Towards new human rights in the age of neuroscience and neurotechnology. *Life Sciences, Society and Policy*. Volume 13, no. 5, p. 1-27.
- Maciejewski, Mariusz (2016): To do more, better, faster and more cheaply: using big data in public administration. *International Review of Administrative Sciences*. Volume 83, p. 120–135.
- Manheim, Karl & Lyric Kaplan (2019): Artificial Intelligence: Risks to Privacy and Democracy. *Yale Journal of Law and Technology*. Volume 21, p. 106-188.
- Nemitz, Paul (2018): Constitutional democracy and technology in the age of artificial intelligence. *Philosophical Transactions of the Royal Society*. Volume 376, Issue 2133, p. 1-14.
- Ranchordas, Soifia (2019): Nudging Citizens through Technology in Smart Cities. *International Review of Law Computers & Technology*. Volume 33, p. 1-44.
- Redden, Joanna (2018): Democratic governance in an age of datafication: Lessons from mapping government discourses and practices. *Big Data & Society*. 2018: p.1–13.
- Ságvári Bence (2017): Diszkrimináció, átláthatóság és ellenőrizhetőség. *Replika*. Volume 103, p. 61-79.
- Székely Iván, Somody Bernadette, Szabó Máté Dániel (2017): Biztonság és magánélet: az alkumodell megkérdőjelezése és meghaladása, II. rész: Jogi és döntéstámogatási megközelítések. *Információs Társadalom*. Volume 17, no. 1, p. 7-23.
- Székely Iván, Somody Bernadette, Szabó Máté Dániel (2017): Biztonság és magánélet: az alkumodell megkérdőjelezése és meghaladása. *Replika*. Volume 103, no. 3, p. 13-36.
- Yeung, Karen (2017): ‘Hypernudge’: Big data as a mode of regulation by design.” *Information, Communication and Society*, Volume 20, Number 1, p. 118–136
- Zarsky, Tal (2012): Automated Prediction: Perception, Law, and Policy. *Communications of the ACM*. Volume 55, no. 9, p. 33-35.
- Zarsky, Tal (2016): The Trouble with Algorithmic Decisions: An Analytic Road Map to Examine Efficiency and Fairness in Automated and Opaque Decision Making. *Science, Technology, & Human Values*. Volume 41, no.1, p. 118-132.
- Zarsky, Tal (2014): Understanding Discrimination in the Scored Society. *Washington Law Review*. Volume 89, no.4, p. 1375-1412.